

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 1959, sp. zn. 5 Tz 14/59, ECLI:CZ:NS:1959:5.TZ.14.1959.1

Číslo: 31/1959

Právní věta:

Byla-li podaná žaloba soudem přijata, nemohla být již prokurátorem s právním účinkem vzata zpět, tedy ani doplňována a měněna, jak plyne zejména z ustanovení §§ 207 a 208 tr. ř. Proto nové projednání a přijetí takto změněné obžaloby je nepřípustné.

Uváží-li se, že způsobená škoda 12,40 Kčs, případně i zamýšlená vyšší škoda, zdaleka nemohla dosáhnout obvyklé hranice mezi přestupkem a trestným činem, jeví se předchozí odsouzení obžalovaného jako způsobilé odůvodnit - za předpokladu prokázaného úmyslu obohatit se na úkor majetku v socialistickém vlastnictví - pouze závěr o spáchání trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák., nikoliv však též zvlášť přitěžující okolnost podle § 245 odst. 2 písm. c) tr. zák. (§ 75 odst. 4 tr. zák.)

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 14.04.1959

Spisová značka: 5 Tz 14/59

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Čin malého významu, Obžaloba, Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, Předběžné projednání obžaloby, Prokurátor, Recidiva, Rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Proti obžalovanému zaměstnanci JZD, podal okresní prokurátor v Hlučíně dne 4. 8. 1958 obžalobu pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák., že 15. 3. 1958 v pohostinství Restaurací a jídelen v Ludgeřovicích si poručil několik sklenic piva, likér a cigarety, vše v hodnotě 12,40 Kčs, aniž měl peníze na zaplacení této útraty, útratu na vyzvání vedoucí restaurace nezaplatil a z hostince odešel.

Lidový soud v Hlučíně usnesením z 18. 8. 1958 tuto obžalobu přijal s tím, že obviněný musí mít obhájce, že jeho přítomnost i přítomnost prokurátora při hlavním líčení je nutná. K hlavnímu líčení nařízenému na 27. 8. 1958 se obviněný nedostavil. Při tomto hlavním líčení prokurátor, když předtím z výpisu rejstříku trestů zjistil, že obviněný byl v posledních pěti letech třikrát odsouzen k nepodmíněnému trestu za rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, pozměnil obžalobu tak, že skutek obžalovaného posoudil též podle § 245 odst. 2 písm. c) tr. zák. Usnesením pak lidový soud vyslovil, že přijímá takto pozměněnou obžalobu. Nato po provedení důkazů vyhlásil rozsudek, jímž uznal obžalovaného vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. c) tr. zák. a odsoudil jej k trestu odnětí svobody v trvání 3 (tři) a půl roku. Tento rozsudek se stal pravomocným.

Nejvyšší soud ke stížnosti podané generálním prokurátorem vyslovil porušení zákona usnesením lidového soudu v Hlučíně ze dne 27. srpna 1958 zn. sp. T 142/58 v ustanovení § 199 odst. 1 písm. e) tr. ř. a rozsudkem téhož soudu ze dne 5. září 1958 jakož i řízením, které rozsudku předcházelo v ustanoveních § 239 odst. 2, § 212 odst. 1, § 2 odst. 7 tr. ř. a § 245 odst. 2 písm. c) tr. zák. Obě tato vadná rozhodnutí zrušil a lidovému soudu v Hlučíně nařídil, aby věc v hlavním líčení znovu projednal a rozhodl.

Odůvodnění:

Generální prokurátor právem vytýká porušení zákona již usnesením lidového soudu o novém přijetí obžaloby. Byla-li totiž podaná žaloba jednou soudem přijata, nemohla být již prokurátorem s právním účinkem vzata zpět, tedy ani doplňována a měněna, jak plyne zejména z ustanovení §§ 207 a 208 tr. ř. Proto nové projednání a přijetí takto změněné obžaloby bylo nepřípustné a soud tímto postupem porušil zákon v ustanovení § 199 odst. 1 písm. e) tr. ř.

Generální prokurátor však právem napadl i další postup lidového soudu a jeho rozsudek ze dne 5. září 1958.

Měl-li soud zato, že skutek v obžalobě uvedený měl být posuzován podle přísnějšího ustanovení zákona, než uváděla původní přijatá obžaloba, měl postupovat podle § 239 odst. 2 tr. ř., totiž obviněného na tuto okolnost upozornit a k přípravě obhajoby hlavní líčení odročit, ledaže by obviněný sám výslovně žádal, aby v hlavním líčení se ihned pokračovalo.

K druhému hlavnímu líčení byl obviněný předveden. Zda mu vůbec byla doručena obsílka k tomuto líčení s obžalobou, kdy se toto doručení stalo a zda byla přitom zachována pětidenní lhůta k přípravě hlavního líčení (§ 212 tr. ř.), ze spisu nelze seznat. Při hlavním líčení konaném 5. 9. 1958 nebylo postupováno podle § 239 odst. 2 tr. ř. Jestliže lidový soud přesto pak obviněného odsoudil pro trestný čin rozkrádání majetku s kvalifikací podle § 245 odst. 2 písm. c) tr. zák., porušil zákon v ustanovení § 239 odst. 2 tr. ř. a vzhledem k nezachování lhůty k přípravě hlavního líčení i v ustanovení § 212 odst. 1 tr. ř.

Nehledě na tyto vady byl však porušen zákon, jak správně dále stížnost pro porušení zákona vytýká, i samotným obsahem vydaného rozsudku.

lidový soud nepřihlédl ke všem okolnostem, které jsou podstatné jednak pro posouzení, zda obviněný měl v úmyslu poškodit majetek v socialistickém vlastnictví, jednak pro posouzení, jaký je stupeň nebezpečnosti souzeného činu pro společnost. Lidový soud správně zjistil, že obviněný nemá dobrou pověst, že byl již předtím, než se dopustil nyní souzeného činu, celkem jedenáctkrát trestán, většinou pro majetkové trestné činy, z toho v době pěti let – počítaje nazpět od spáchání nyní souzeného trestného činu – třikrát nepodmíněným trestem pro rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Správně zjistil též, že obviněný, který je zaměstnán jako dělník u JZD v Liptáni, se dne 15. 3. 1958 na

zpáteční cestě z Ostravy zastavil v pohostinství Restaurací a jídelen n. p. v Ludgericích, ač neměl žádné peníze na zaplacení útraty, poručil si 30 cigaret (Partyzánek), 5 piv a likér, vše v hodnotě 12,40 Kčs. Vedoucí tohoto pohostinství E. T. však seznala včas, že obviněný nemá peníze, další nápoje mu nepodala, načež obviněný bez zaplacení z pohostinství odešel. Nedostatečně se však soud vypořádal s obhajovou obviněného, že do pohostinství Raj v Ludgerovicích zašel, ač peníze na útratu neměl, protože manžela vedoucí tohoto pohostinství znal z věznice v Ilavě, kde si společně odpykávali trest. Obžalovaný uvádí, že byl toho názoru, že ze známosti mu zařídí, aby mohl učinit útratu na dluh, který později bude moci zaplatit. Manžel vedoucí pohostinství ho prý ještě během pobytu v Ilavě pozval, aby ho později příležitostně navštívil a dal mu svoji adresu. V hostinci ho obsluhoval až do doby, než vedoucí pohostinství E. T. přišla. Útrata se skládala z jedné stopky likéru, kterou poručil pro sebe a jednu pro manžela vedoucí pohostinství, kterému sice neřekl hned že nemá peníze, ale svěřil se mu dříve, než E. T. přišla. Manžel vedoucí pohostinství při jejím příchodu jí hlásil, jaké nápoje a cigarety obviněnému dal a upozornil současně, že obviněný nemá peníze. E. T. se začala rozčilovat, načež obviněný, když se jí prokázal svým občanským průkazem, z hostince odešel. Vzhledem k tomu, že i E. T. ve své výpovědi připouští, že obviněného začal obsluhovat její manžel, že její manžel popírá přátelský poměr a uvádí, že obviněný je mu cizí, je zde rozpor se zprávou OO-VB Krnov, podle níž oba byli spolu v roce 1956 ve vězeňském ústavu v Ilavě a udržují i nadále přátelské styky, ba dokonce i s výpovědí svědka P., který uvedl, že obviněný si s jejím manželem tykal. Bylo proto namístě vzhledem k zásadě ústnosti ovládající trestní řízení, manžela vedoucí pohostinství jako svědka vyslechnout při hlavním líčení, přihlídnout k celé obhajobě obviněného a s touto obhajobou se řádně vypořádat. I když obviněný se doznal, že ihned neřekl o nedostatku peněz a že jakmile to obviněný sdělil, již žádné nápoje ani cigarety nedostal, nelze vyloučit, že i po výsledku manžela vedoucí pohostinství soud dospěje k závěru, že obviněný chtěl útratu vylákat. Zjištění o tvrzeném vztahu obviněného k manželu vedoucí pohostinství a objasnění celého průběhu jednání ve spojení se zjištěním výše škody, mohla vést soud k jinému závěru o stupni společenské nebezpečnosti činu. Lidový soud totiž, aniž učinil o stupni této společenské nebezpečnosti řádná zjištění, dopustil se dalšího porušení zákona v právním posouzení, když předchozí potrestání obžalovaného nejen považoval za okolnosti, které bez ohledu na výši způsobené (zamýšlené) škody odůvodňují závěr, že nejde o čin malého významu a tedy o přestupek, ale považoval tytéž okolnosti za dostatečný podklad pro závěr, že obžalovaný je trestný podle vyšší trestní sazby vzhledem k ustanovení § 245 odst. 2 písm. c) tr. zák. Lidový soud v této souvislosti neposoudil z hlediska ustanovení § 75 odst. 4 tr. zák., zda okolnosti, které činí z činu namísto přestupku trestný čin, zvyšují současně i stupeň nebezpečnosti činu nebo pachatele pro společnost do té míry, že je nutno použít i vyšší trestní sazby. Uváží-li se, že způsobená škoda 12,40 Kčs, případně i zamýšlená vyšší škoda, zdaleka nemohla dosáhnout obvyklé hranice mezi přestupkem a trestným činem, jeví se předchozí odsouzení obžalovaného jako způsobilé odůvodnit - za předpokladu prokázaného úmyslu obohatit se na úkor majetku v socialistickém vlastnictví - pouze závěr o spáchání trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák., nikoliv však též zvlášť přitěžující okolnost podle § 245 odst. 2 písm. c) tr. zák. Byl proto porušen zákon též v posléze uvedeném ustanovení.

Bylo proto namístě odůvodněné stížnosti pro porušení zákona v celém rozsahu vyhovět a zrušením vadných rozhodnutí a nařízením nového projednání věci zajistit spravedlivé rozhodnutí.